

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
ע ר ו כ י מ ב י ד י נ ח מ ה ל י ב ו ב י ן
ה ש נ ה ה ש ש י ת
י ו ר ל ע י י מ ו ס ד ת ו ר ד ה ו ה ש כ ל ה ל מ ר ו ג ה י מ ו ל נ ע ר
ה ס ת ד ר ר ת נ ש י מ ז ר ח י ב א מ ר י ק ה

6

ב ראשית (תש"ז) א"כ כד - לא יום הששי

- א. שאלות כלליות:
1. לפסוקים כ"ד - כ"ה שואל אברכנאל: למה יזחדו הדגים והעופות בברכה ולא זכו אליה חית השדה והבהמה, שלא נאמר ובריתם ברכת פריה ורבייה?
  - xx 2. פ"ט כ"ד תוצא הארץ נפט... נראה שנתר לנאמר בפ"כ כ"ה ויעט אלוקים נסה ליישב סתירה זו!
  - x 3. פ"ט כ"ז "זכר ונקבה ברא אותם". נראה כסותר לנאמר בפרק ב' יח"כג"ו רשי ד"ה זכר ונקבה החל מן "ופשוטו של מקרא" וכן ב"ז ד"ה מקדם החל מן "ואם תאמר כבר נאמר..." מיישב סתירה זו, באמרו כי התורה הולכת כאן בדרך סגנונית מיוחדת. מהי הדרך הזו? היכן מצינו עוד - בפרשת בראשית, - שהתורה הולכת בדרך זו? היכן מצינו עוד מקומות בתנ"ך בהם מסופר ספור בדרך זו?
- ב. שאלות מבנה וסגנון:
1. כ"ז ויברא אלוקים את האדם... קסוטו: "כאן מתרומם הסגנון ונעשה טירי... מבנהו הטירי של הפסוק, לטובו החגיגי, הפתוס המיוחד טבו, מעידים על החשיבות המיוחדת, שהתורה מיחסת לבריאת האדם המעולה שבבראים." הסבר, שיט בסגנון פסוקנו כל התכונות הללו!
  2. הטוה פסוק כ"ה ורדו בגת היס... לתהילים ח"ז - ח"ה "כל סתה תחת רגליו צנה ואלפים..." לפי איזה סדר נמנו הבריות בפסוקנו ולפי איזה סדר במזמור בתהלים?
- ג.
- כ"ו נעשה אדם כל מפרטי התורה מימות חזל זאילך מתקטים כלסון רבים של "נעשה" ומסתדלים לפרטה, כל אחד לפי דרכו. ועיין קצות דרכיהם:
רשי ד"ה נעשה אדם; ד"ה נעשה אדם;
ראב"ע (1) "עד" "ויאמר הגאון"
ראב"ע (2) "מן" "עד" "ונקה לא אנקן"
רמב"ם ד"ה ויאמר אלוקים החל מן "והפסוק הנכון..." "עד" "מכל אשר חסבו בו".
ד"ה נראה לי, דזוהי סליצה ישנה על דרך לשון ארמית כמו (דניאל ב' ל"ו) "ופשטה נאמר קדם מלכא" ודניאל לא היר מדבר כלסון כבוד לעצמו. ודרך זו מצוי הרבה בתלמוד ירושלמי ובמדרשיהם כגון (ברכות) "אמר ליה שטעון בן טסח לינאי: ומה נאמר על המזון שלא אכלנו".
1. מה הן דעות המפרטים הנ"ל בטאלת לטון רבים של "נעשה".
2. מהו הקטי הטני המתורן בדברי היט אומרים המובא בראב"ע (1)?
3. במה סותר ראב"ע את דברי היט אומרים?
4. האפטר להביא ראיה לדברי רב סעדיה גאון (ראב"ע 2) מן הפסוקים טמואל ב' כ"ד י"ד; מלכים א' י"ב ט"ז; טמואל ב' ט"ז כ"ז?
x 5. במה סותר ראב"ע את דעת רב סעדיה גאון? (הסבר את כטויו "עדי טקר המה").
x 6. ר"י יוסף קמחי (המובא ברמב"ן) רואה סתירה בין כ"ו "בצלמנו" ובין כ"ז "בצלם אלוקים". מהי הסתירה וכיצד הוא מיטבה?
- ד.
- כ"ז ויברא אלוקים את האדם. סנהדרין פ"ד: לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך טכל המאבד נפט אחת מיטראל מעלה עליו הכתוב כאלו אבד עולם מלא וכל המקיים נפט אחת מיטראל מעלה עליו הכתוב כאלו קיים עולם מלא. - ומפני טלום הבריות טלא יאמר אדם לחברו: אבא גדול מאביך.
טוספתא סנהדרין פ"ח: אדם נברא יחידי בעולם... טלא יהו מטפחות מתגרות זו בזו. ומה עכטיו טנברא יחידי מתגרות זו בזו, אלו נברא טנים על אחת כמה וכמה. כנגד אלו דעות (הרווחת ביחוד בזמננו) נאמר דברי חז"ל אלו?